

NÉPÜNK

Director și Șefredactor: **Wasserstrom Sándor**

REVISTA EVREIASCĂ

Redactor responsabil: **Leitner Zoltán**

Gazdasági nyomorúságból ered az olasz fajelmélet

Azok, akik tudományos alapon foglalkoznak régebben a zsidógyűlöletnek, mint világhajlétségnek problémájával, régen megállapították, hogy egyes országok antiszemitizmusa nem függ attól, hogy vajjon hány zsidó él ottan. Tipikus példája ennek a fasiszta Olaszország. Csak két számot állítunk egymás mellé. Negyvennégy millió olasz között él 50.000 zsidó. De milyen zsidók! Nem „jött-ment”-ek, hanem olyanok, akik között vannak egy vagy kétezer éves családával rendelkezők is. Hiszen történelmi valóság, hogy a Szenttemplom idején ahogy Josephus Flavius nyomán is tudjuk — virágzó hitközségek léteztek olasz földön, különösen Rómában.

Az olaszok, illetőleg Mussolini fasiszta rászmélt arra, hogy neki nem a brit világhatalom az ellensége, sem pedig Abesszinia meghódítása nem olyan rendkívül fontos: mert ez mind rendkívül sok áldozatba kerül és a brit oroszánál nem könnyű elbánni. Mennyivel könnyebb felheccelni az olasz elemi és középiskolák növendékeit a zsidók ellen. És milyen simán ment az is, hogy Montecorpo-t, az állami orchester legkiválóbb tagját felmentették állásából. Az sem került sok áldozatba, hogy Roberto Almagi professzort, akit a hágai földrajz-kongresszusra delegált az olasz kormány, az utolsó pillanatban visszarendelték — mert zsidó, de a legkiválóbb olasz geográfus. Az sem lesz világrengető esemény, ha az összes magasrangú állami tisztviselőket és tiszteket nyugdíjazni fogják. Csodálatos, hogy egy olyan világos koponya, mint Mussolini, ennyire befolyásoltatta magát Alfréd Rosenberg kergető-elméleteitől és a Hitler barátsága olyan sokat ér neki, hogy ezért még a világ zsidóságával is ujat huz, nem beszélve arról, hogy az olasz zsidóságot, mely érzésben, aktivitásban, nyelvben és szokásokban a legtökéletesebben asszimilálódott: — most ellenségévé teszi. Igaz, hogy nincs mit enni, mert katasztrófálisan rossz volt a termés, igaz, hogy sok nehézséggel kell megküzdeni a fasiszta rezsimnek. De milyen szármalmas és szegényes 44 millió embert ráuszítani 50.000 zsidóra. Miért nem az angol flotta ellen mennek? S vajjon miért kell éppen a brit birodalomnak borsot az orra alá dörgölni Palesztinában? Miért nem kezdi ki Egyiptomban, Indiában, Ausztráliában vagy Kanadában? Miért éppen a zsidó lakta Palesztinában? Miért kell naponta meghalni sok zsidónak azért és nem tudni tovább építeni az országot, mert Chamberlain nem akarja életbeléptetni az angol-olasz egyezményt? Miért kell ujat huzni a pápával is, akivel a megkötött konkordátum alapján hosszú évek óta a legbékésebb egyetértésben dolgoztak? A pápa és általában a katolikus egyház elveti a fajelmélet örületeit: és Mussolini ezért az 50.000 zsidóért, akik tulajdonképpen százszázalékos olaszok, még a bi-

gott katolikus olasz tömegekkel is szembe száll! Erdemes? Nem követ el ezzel valami súlyos hibát Mussolini? Ez ugyan bennünket nem érdekel, csak azt látjuk, hogy onnan is megindul az offenzíva a világ zsidósága ellen. Ok nélkül és indok nélkül! A gyűlölet nevében és szellemében, ahogy azt a hámani reinkarnáció berlini reprezentánsa kiagyálta.

A Berlin-Róma tengely régen ócskavas lesz, amikor a világ zsidósága még élni fog. De a gyűlölet szellemét sikerül elhínteni az olaszság között. Ha újabb világháború ke-
rekedne, akkor kiderülne, hogy a nyugati demokrata hatalmakra inkább kell támaszkodni az olaszoknak, mint a porosz-szoldateszkárra, amely régebben gyűlölte és lenézte az olaszszágot és félvállról kezelte. Nem lesz a Brenner-hágónál mindig olasz-német ölekezés, ásitani fog ott még az ágyuk torka egymással szemben. Hiszen Olaszország nem nézheti tétlenül a német csizma állandó nyomását határain. De egy a lényeg, ami nekünk fáj: az olaszok is megkezdtek a zsidóellenes offenzívát és a szép olasz örökké kék eget elhomályosítja majd a gyűlöletnek, az embertelenségnek komor felhője. Kár az olaszokért, de sár a szívünk, amikor erre az újabb gyűlöletre gondolunk. Mussolini eddig nem volt ellenszenves sok zsidó előtt, de mostantól egyúttal fasiszta emlegetni Hitlerrel és a zsidóság többi hit-tóival. Szomorú, hogy ezt is tudomásul kell vegyük.

Angol parlamenti és palesztinai önvédelem

Az angol alsóház záróülésén újra szóba került Palesztina. A brit birodalom, amely öt világrést ölel át, mindenütt tud rendet tar-

tani, — csak Palesztinában nem. Ott csődöt mondott a tudomány. A brit kolonizációs tudomány, amely úgy intézi az ügyeket, hogy — amint lapunk más helyén írjuk — a jeruzsálemi polgármesternek egy arabot nevez ki. De MacDonald gyarmatügyi miniszter ezen az ülésen is hangoztatta, hogy a mostani zavargásokat külföldről szítják. E zavargások rendezői Palesztinán kivüleső országokban keresendők. Fegyveres arab banditák jöttek Palesztinába. Nem tudott arra sem választ adni a miniszter, hogy a kormány a november elején kezdődő ülészakon tud-e majd Palesztina politikájával kapcsolatban valamit is mondani.

Mander képviselő megkérdezte a minisztert, hogy vajjon az angol mandatárius hatalom fontolóra vette-e, hogy zsidó önkéntes csapatokat létesítsenek. MacDonald miniszter kijelentette, hogy az ilyen önkéntes csapatok létesítését nem tartja lehetségesnek és szükségesnek. Közölte azt is, hogy 758 zsidó teljesít szolgálatot a reguláris rendőrségen. Ehez jön még 3040 segédrendőr és 240 zsidóból álló rendőrtartalek.

Igy beszélnek Londonban, miközben a Waad Leumi proklamációt bocsájt ki, amelyben polgárőrség megalakítását proklamálja és jelentkezésre szólítja fel a fegyverképes polgárokat. Sáróban már meg is kezdték működésüket. Ugyáltszik mindebből, hogy a palesztinai zsidóság rászmélt már arra, hogy az erélyes önvédelem a leghatásosabb ellenszer a terroristák ellen. Viszont az angol kormány Londonban még mindig nagyon nyugodt. Még azt is beallja, hogy külföldi befolyás érvényesült Palesztinában és nem ura a helyzetnek. De inkább elveszti Palesztinát, semhogy a zsidókat felfegyverezné. Tehát sem maga nem bírja megvédeni, sem pedig nem akar módot adni az önvédelemre. Mit akar Anglia? Azt gondoljuk, ezt sem merné megtenni még a kenyai négekkel sem, csak velünk zsidókkal. Velünk mindenki azt tesz, amit akar...

A lengyel zsidóság délamerikai emigrációja elé nagy nehézségek tornyosulnak

Egy rabbiak csak szakáll nélkül adták meg az uruguay-i vizumot

Varsó. — Nagy nyugtalanságot és fel-tűnést keltett a lengyel zsidóság körében az az incidens, amely a napokban zailott le a Varsóban székelő uruguay-i konzulátus előtt. Aron Wlascsover brody-i rabbinak, akit Montevideóban rabbinak választottak meg, megküldték az emigrációhoz szükséges valamennyi iratot és így ment el a konzulhoz a szükséges vizumért. A konzul kijelentette, hogy csak az esetben adhat vizumot, ha a rabbi levágatja szakállát. Amikor Fiala H. konzul eme kijelentésére a rabbi megjegyezte, hogy talán tréfál, a legerősebb sértésekkel illette. A Hias is interveniált ügyben, végül a varsói rabbitanács úgy döntött, hogy megengedi a rabbinak, hogy razoliai levegye szakállát. Az incidens általános megütözést keltett a zsidóság körében.

Argentína varsói konzulja pedig hosszú ideig napi 40 vizumot adott ki, amit önkényesen és hirtelen olyképen redukált, hogy összesen csak 5, majd később 12 és újabb intervencióra 15 személynek ad naponta beutazási vizumot. Tekintettel arra, hogy korábban családról volt szó, most pedig lélekszámot vesz tekintetbe, ez azt jelenti, hogy legfeljebb két család kap naponta vizumot a varsói konzultól. A lengyel zsidóság kíváncsi akaró nagy rétege elkeseredéssel látja, hogy még azok az országok is, amelyek Evianban kijelentették, hogy szívesen veszik a zsidók bevándorlását, a gyakorlatban mind nagyobb nehézséget gördítenek az emigráció elé. A követségek érthetetlen magatartása a lengyel kormányt is intervencióra késztette.

Rotschild a börtönben

— A „Népünk” eredeti riportja. —

Wien. — Ferenc József Ausztriájában sohasem volt hiány arisztokratákban. Sőt a háború után egy bizonyos ideig igazi főhercegeket is exportált Ausztria Amerikába. A Rotschild-család azonban valami évszázados patinát kapott és a szegény zsidók egész legendarokt voltak a Rotschild-ház köré. Igaz ugyan, hogy a nagyapa Salamon után még a bécsi csöcselék az utcán utána kiáltotta a „hep-hep”-et. Ő maga, dacára annak, hogy már bejáratos volt a császári udvarba és Wien város díszpolgára volt, ennek dacára letelepedési és polgárjoga nem volt, hanem künn lakott a városon kívül. De az unoka már született arisztokrata volt.

A most letartóztatott Lajos báró szerette a bárói címét. A Prinz-Eugén strassei palotája előtt állandóan díszbe öltözött Ferenc József szakállas lakáj tekintélyeskedett aranygombos ruhájában és reprezentálta kifelé a Rotschild-ház méltóságát.

A WIENI „HOTEL METROPOL” FOGHAZ.

Ma az unoka a wieni „Hotel Metropol” kényeszerű vendége, itt van letartóztatva ebben a stílustalan és tradicionálküli fogházban, amely évtizedeken keresztül a világáros szállodáinak változatos életét folytatta. A hotel lakosztályai minden elképzelhető komforttal, rádióval, telefontal és minden higiéniai apparátussal fel voltak szerelve. Ma azonban minden ridegen és szigorúan alkalmazkodik a szálloda, mai fogház jellegéhez. Javítási munkálatokat végeznek a hotelben, addig a foglyok az elegáns szalonokban, gobelinek, régi képek, mahagoni, kristály és brokát között tartózkodnak, míg a tömlőc majd teljesen végez velük.

Itt van letartóztatásban báró Rotschild Lajos közel az ő bankpalotájához és messze a dinasztia egykori fényétől és itt vezekli le, mint az első rab a családból a nagy Dinasztia 150 éves fényét és dicsőségét.

Bizony hosszas a rabság. Időnként hire jön, hogy az angol ház tesz lépéseket a bécsi báró kiszabadítása iránt. A multkoriban beszélték, hogy Edvard vindsoni herceg, aki 2 évvel ezelőtt vendége volt Lajos bárónak, személyesen interveniált Hitlerrel a báró érdekében. A hangok azonban egyre halkulnak... a hírek ritkábbak lesznek és megmarad a szomorú valóság: Rotschild báró még mindig letartóztatásban van.

SCHUSCHNIGG KANCELLÁR ÉS ROTSCCHILD BÁRÓ KÖZÖS VÉGZETE.

Felette egy emelettel töltinapjait Schuschnigg, Ausztria utolsó kancellárja. Ők ketten a legelőkelőbb foglyok ebben a börtönben. Ők voltak a legyőzött Ausztriában a hatalom és a pénz. Szédületes magasról bukott mindkettő.

Ugy Schuschnigg, mint Rotschild báró ügyében készül a vádirat, azonban ugylátszik nem sietnek a per lefolytatásával, mert a lelkesültség kinja szórakoztatóbb a börtönörök részére, mint a pernek drámai színjátéka. Mussolini már több ízben interveniált

Schuschnigg érdekében, azonban a fogháznak megvan a maga jól átgondolt programja: Nem a büntetés a fontos, hanem az „erköcsi” felvilágosítás, amelyet Schuschnigg és Rotschild személyén keresztül propagálnak a „mególlott” Ausztria lakosságának.

Tény, hogy a báró összetört, összeropant a 3 hónapos fogság alatt. Az utolsó években amugy is súlyos megpróbáltatásokat élt át. Nemrégiben csillogó központja volt a bécsi felsőbb társaságoknak, habár itt-ott nem felejtették el neki az arisztokrata mivoltát, melyet a Rotschild-vagyon reprezentált, de tekintélyének nimbusza mégis csorbitatlan volt, mivel a Meyer Amschel legendás élete besugározta a kései unokát. Tudták róla, hogy a vagyonszerző dédapa még gyalogosan járta a grófi kastélyok udvarait és néhol kutyák szaggatták le kaftánjának szegélyét. De a dédnagymama megfoldozta a kaftánt... és a kutyák ugattak tovább... A vagyon pedig nőtt... egész a Creditanstalt napjaiig.

A ROTSCCHILDOK FÁRADT UNOKÁJA

Lajos báró, már mint egy fáradt örökös lép az élet színpadjára és a nagy vagyon birtokába. Benne már nincsen meg az ösök szivóssága, energiája és kitartása. Hiányzik belőle a hit a milliókban... Arisztokrata volt a szó legnemesebb értelmében. Ő volt Ausztria legnagyobb filantropja, mecénása és minden ügynek, minden nemes mozgalomnak bőkezű finanszierje. Állatvédő, futurista művészi megmozdulások, Einstein, Ghandhi, Reinhardt, szóval minden világmegmozdulás és probléma érdekelte Meyer Amschel dédunokáját és ott volt mindenütt, ahol áldozni kellett.

KIRALYI VADÁSZAT ÉS JÓMKIPPURI MÁFTIR.

Rotschild hangadója volt minden társaságnak. Hübér ur volt a XX. században, egy kicsit „demokratikus” ízzel, izraelita is volt, de mégis ezeknél több és más. Vadászatra járt királyi sarjakkal, de Jómkippurkor megvette az Altschulban a Jóna máftirt.

A krízis így kezdődött: Született tehetsége volt a rossz üzletekhez. Egy pénzember, egy Rotschild, aki művészekkel veszi magát körül és azokkal barátkozik: eleget beszél önmagáért. A londoni és párisi nagybácsi nem nézték jó szemmel a bécsi unokaöccs kisiklását a tradíció útjáról, s azt, hogy ő volt a familia első „bohémje”, sohasem bocsájították meg neki. Amikor a bécsi vagyon odaveszett a Creditanstaltnál, odaveszett a nimbusz is. Megszüntek a néplegendák, amelyek szárnyrakeltek a dinasztiaival kapcsolatban. A vagyonygyűjtő, fukar dédapa már nem olyan rokonszenves egyéniség akkor, amikor az unoka csődöt mond.

Ma a Metropol-szálló foglya. Saját palotája a Prinz Eugén strassén, elfüggönyözött ablakokkal szomorkodik, mintha ott egy halott feküdné a földön kiterítve. A díszruhás lakások már nem állnak megmerevedett vigyázz állásban, a családi címert letördelték a palota homlokzatáról, mint ahogy az ünnep elmúltával bevonják a lobogót, amely büszkén hirdette a dinasztia dicsőségét...

Ardeali ortodox zsidó szülők figyelmébe!

Stern Magda középiskolai tanárnő, a budapesti ortodox hitközség által létesített leány-továbbképző igazgatónője egy minden követelményeknek megfelelő leányinternátust nyitott. Az intézetben leány növendékek lathú, valóságos környezetben és szellemben: a műveltség legmagasabb fokát is elsajátíthatják. Az intézet lakója bármely más budapesti középiskola felsőbb intézet látogatója is lehet.

Felvilágosítást ad esetleg részletes prospektussal szolgál az intézet vezetője:
STERN MAGDA, Budapest VII., Damjanich ucca 18 V/9.

„Ahelyett hogy fürdőre mennék...”

évente egy nagyon is hatásos Urodonál kurát tartok. Eddig még mindég meg voltam elégedve vele: kigyógyított reumából, mely mielőtt ezt a kitünő szert megismertem évekig kínzott”.

Henri A. Neuilli-sur-Seine.

Ezt annak köszönhettem, hogy az Urodonál eltávolítja a szervezetből a hugasavat és annak sóit, a hangyasavat, a cholesterinát és a többi kártékony anyagot. Ezért olyan egészséges és „fiatalító hatású” az Urodonál. Ezért kell önnek is rögtön Urodonállal — minden este egy kiskanállal kevés vízben feloldva — rendszeres kurát kezdenie és önnek sohasem lesz oka hugasváltengés miatt panaszkodni.

URODONAL

megőrzi ifjúságát!

Gyógyszertárakban és drogeriákban kapható.

Lezajlott Párisban a fajvédelem és antiszemitizmus elleni második nemzetközi kongresszus

Páris. — Az antiszemitizmus és fajvédelem elleni második nemzetközi kongresszus a napokban zajlott le Párisban. Hat-száz delegátus jelent meg, huszonnyolc országból. Résztvettek a német, osztrák és olasz emigráció tagjai is. Bernard Lachele elnökölt, aki a fajvédelem és antiszemitizmus elleni világszövetség elnöke. Résztvettek G. A. Tedesco, a francia bizottság elnöke, Gaston Menerwille, volt francia miniszter, Mangold angliai lelkész, Kaplan párisi rabbi.

Az elnöklő Tedesco G. A. hangsúlyozta beszédében, hogy a demokartikus kormányok nagy erőfeszítéseket kell tegyenek a fajörület rombolásának megakadályozására.

Gaston Monerwille ama meggyőződésének ad kifejezést, hogy Franciaországban sohasem lesz helye a fajvédelemnek és az antiszemitizmusnak. Georges Demulin ama meggyőződésének adott kifejezést, hogy a francia munkásság megvédi majd a szabadságjogokat és a türelem hagyományait. Emil Bureau, a világmozgalom titkára, általános szervezeti jelentésében behatóan foglalkozott az új olasz fajvédelem politikájával. — Hubertus, osztrák emigráns, az Ausztriából és Németországból emigrált híres írók üzeneteit olvasta fel. A fasizmus nem nacionalizmus, nem képvisel nemzeti érdekeket, hanem a szolgálai tömegek feletti uralmat képviseli. Ha az összes szabadságerzelmű emberek egyesülnének, erősebbek volnának, mint a fascizmus.

Palesztina kérdése is napirendre került, több muzulmán delegátus és francia, spanyol és kínai delegátus, valamint M. Jarblum, a franciaországi zsidó egyesületek szervezetének elnöke és Josef Friedmann, a baloldali Poalé Cion képviselője hangsúlyozták, hogy Palesztinában a fajvédelmi és antiszemita erők harca az ország békés lakossága ellen folyik. A kongresszus elhatározta, hogy felhívással fordul a palesztinai zsidókhoz és arabokhoz, hogy békésen dolgozzanak együtt.

Számos határozatot is hozott a kongresszus, többek között elhatározták a nemzeti szocialista és fascista országok fokozottabb bojkottját, szimpátia nvilatkozatot küldöttek Roosevelt és Benes elnöknek. Az új vezetőség megválasztása után elhatározták, hogy 1939-ben is megtartják a kongresszust New-Yorkban, amelyet szívesen is lát falai között a világ legnagyobb metropolisa.

Harmincöt évig tartott - amíg

Ugandából Kenyába értünk

1903-at irták akkor. Nyár volt, mint most és Herzl Tivadar egy vilnai szállodában ült, amikor váratlanul egy memorandumot kapott, amelyet Sir Clemens Hill küldött neki és amelyben az akkori gyarmatiügyi miniszter: Josef Chamberlain felajánlotta Ugandát, mint önálló zsidó települési helyet. Amint az angol kormányférfiak ki nyilatkoztatták: „minden tervet támogatnak, amely a zsidóság helyzetén javít”. Izgalmas napjai voltak akkor Herzlnek. Néhány órával ezelőtt Plehve orosz miniszterelnökkel tárgyalt, aki pogromok kezdeményezője volt. A cár első szolgája, a névparti metropolis akkori rossz szelleme azt mondotta Herzl-nek: Mi ugy csinálunk kedvet a zsidóknak, hogy kivándoroljanak, hogy beléjük rugunk. Valahogy így hangzik az, amit a mai német urak mondanak Eviannal kapcsolatosan.

Herzl nem figyelt fel az első pillanatban az Uganda tervre. Csak amikor éjszaka a vasut felé hajtattott kocsiával és az öt ünneplő zsidókat kancsukázó kozákok vad rohanását látta, akkor észbe jutott Uganda. Összefüggést lát oroszországi útja és Uganda között. Látja, hogy mennyire égető a zsidó nyomor. A német-orosz határállomáson, Eydtkuhnenben német cionisták várják és akkor nekik említi a brit nagyhatalom ajánlatát Ugandára vonatkozólag. Utána Bazelbe megy a cionista világkongresszusra. Ott azt mondja a delegátusoknak: „Egy országot hozok. Nem Cion és nem is lehet azzá. Palesztina ugyan az egyetlen ország, ahol népünk nyugalmat talál. De sokszázezer embernek, akiket most láttam, azonnali segítség kell.”

Ab hó 10-ike

Ebben az évben Tisobeav szombatára esik. Ilyenkor, mert szombaton nem lehet böjt, vasárnap tartjuk a böjtöt. Ezt „nidche”-nek nevezik. Ezzel kapcsolatban megírjuk Ab 10-ikének történelmét, amely napon folytatódott a pusztulás tragédiája.

Ab havának 9-ik napján már látszott, hogy nincs segítség. Jeruzsálem ostroma befejezést nyert. Titus csapatai már örföngve tomboltak az uccákon, nem volt kegyelem senki számára. Füstölő romok jelezték, hogy a végzet beteljesedik a zsidó állam felett és a római légzők brutalitása nem ismer kegyelmet. De a templom még tartotta magát. Titus rendelkezett, hogy ezt a csodaépítményt ne tegyék a föld színével egyenlővé. A zsidó csapatok ellenállása már megtört. De Ab hó tizedikén még volt annyi támadási ereje a zsidó csapatoknak, hogy új és merész kirohanást intéztek az ellenség ellen. Ezen a napon volt az utolsó nagy kirohanás. De a római légzők óriási tulereje visszaverte a támadást és széjjel szórta a zsidó csapatokat. Rettenő zavar követte ezt a támadást. Egy római katona égő fadarbot vett elő, felemeltette magát egy társával és az úgynevezett „aranyablakon” keresztül behajította a szentélybe. A templomi csarnok faalkatrészeit tüzet fogtak és a tűz szélesben terjedt. Erre a látványra a legbátrabbak is meghátráltak.

Titus is odasietett csapatoival, mert látta már,

Rendszerint igen későn vesszük észre!

Ha a napleégés következményeit érzi, akkor már túl késő. Ezért dörzsölje be testét jó-előre NIVEA-krémmel vagy NIVEA-olajjal.

A cionista szervezetben nagy ellenzésre talált a terv. Pedig Zangwill is mellette volt. De különösen az orosz zsidók nem támogatták a tervet. Ussischkin vezetésével Charkovban konferenciára gyűltek össze, amelyen kimondták, hogy az Uganda tervet fel kell adni és minden erőt koncentrálni kell Palesztinára. Herzl erre a legközelebbi Aktionskomité ülésén minden Uganda tervéről lemondott. Kiküldtek ugyan egy delegációt, illetőleg tanulmányi bizottságot Ugandába, prof. Otto Warburg, dr. Franz Oppenheimer és dr. S. E. Soskin vezetésével. Ez 1903-ban volt. Alig néhány hónapra rá, 1904 július 3-án meghalt Herzl Edlachban és az Uganda terv is a feledés homályába vészett.

És most 35 év után, amikor Palesztinát már Balfouron és egyéb deklarációkon, San Remon keresztül nekünk ígérték, adták, elvették és adják is, nem is adják; akkor felállott Lord Wintherton az eviani konferencián és kimondta az új „bűvös” szót: Kenya. Ujabb chance. Ujra a brit kormány akarja adni. Kenya, a trópusok és primitív életlehetőségek hazája. Mint ahogy 35 évvel ezelőtt Uganda volt, amely ma már kultu-

váltabb. Szóval nem lehetünk Európába és nem mehetünk Palesztinába. Alljunk meg Afrika négerjei között, egy-két évszázadra, vagy örökre? Kenya nagy terület és vannak talán lehetőségek, de egy ilyen településhez kell valami más is. Akarat és sziv, ami előbbrevinné a tervet. De ki tudja a husz-harminc év múlva esetleg fellépő néger-nacionalizmus kiadja a jelszót: Afrika a teketé, ahogy a japánok hirdetik az ázsiai faji szupremációt. És akkor jöjjünk vissza Kenyából Európába? Nem is engednének. A négernek sem volnának jobbak, mint a németek, vagy arabok. Sőt a trópusok világához közelebb van a dzsungel is minden borzalmával és romantikájával. De nekünk nem kell romantika. Nekünk egy kis terület kell, ahol élhetünk.

Ez Kenya volna? Ez az Igéret földje? Amikor az Igéret földje sem az „igéret földje” többé... Az egész zsidó probléma így feneleklik meg. 1903-ban volt Uganda és 35 év alatt Kenyáig jutottunk el. A repülőgép századában ennyi idő alatt ily kevés utat tettünk meg. Mondhatni: egyhelyben topogunk...

hogy az ellenállás megszűnt. A kegyetlen Titus kiadta a parancsot a tűz eloltására. De hangja a nagy zürzavarban elvész. Titus kíváncsian behatol a szentek szentélyébe és gyönyörködve nézte, míg a fojtogató füst ki nem űzte onnan. A dühöngő katonák közben széjjelfutnak a templom helyiségeiben, hogy fosztogassanak és mindenkit legyilkolnak, aki útjukba kerül. Titus odavittette egyik kedvesét és ott a halálordítás, lobbanó tűz közepette — így mondja a zsidó legenda — egy szent iraton szerelmeskedett a nővel.

A zsidó harcosok újra csapatokba tömörültek és az égő templomban új küzdelem kezdődött. A rómaiak győzelmes ordítása, a zsidók halálhörgése, a csapkodó lángok és az összeomló épületrészek megrendítették még a földet is. A templom égésének híre elfutott csakhamar mindenfelé és akkor már mindenki tudta, hogy elveszett az, ami a legszentebb a zsidók számára. Sokan nem akarták túlélni a templom pusztulását, kétségbeesetten a lángokba vetették magukat. Több ezer férfi és nő, meg gyermek a benyomuló római katonák és az őket körülnyalósó lángok ellenére is, a déli oszlopcarnokban maradtak. Rajongó próféták csodát vártak velük: talán azt, hogy a templomégés pillanatában az Örökkévaló váratlan segítséget fog nyújtani nekik.

De a segítség nem jött. A római katonák a templomban és körülötte hatezer embert gyilkoltak le. A templom teljesen leégett. A zsarátnokok közül csak az alapkövek és nyugaton néhány faltöredék maradt meg és amikor a tűz kialudt, óriási kísértékként meredtek az ég felé. Sok pap, akik elbujdos-

tak, vagy a falakra menekültek, éheztek és szomjaztak napokig és amikor már nem bírták, könyörületért esengtek a rómaiakhoz. És Titus, a kegyetlen zarnok kijelentette, hogy ahol a templom pusztul, ott el kell pusztulni a papoknak is. S könyörtelenül lekasaboltatta őket. Ugy tett, mintha csak bosszút állna a zéloták által kiontott vért.

A végzet beteljesedett. Több mint egymillió zsidót irtottak ki. Ab hó 10-én teljesedett be a második templom végzete, úgy, mint az első.

A harc még fel-fellángolt ezután is. A jeruzsálemi felsővárosba még összegyűltek a megmaradt csapatok. Jochanan és Simon tárgyalásokat folytattak Titussal. Azt kérték, hogy szabadon elvonulhassanak a csapatok fegyverrel kezükben, mert megcsküdték, hogy a fegyvert nem teszik le sohasem. Titus azonban ragaszkodott ahhoz, hogy feltétlenül adják meg magukat. A harc ismét kiújult. Ab hó 20-án fejezték be a sáncépítést a rómaiak, a felsőváros falai köré és ezzel Elul 7-én készültek el. A zéloták állhatatosan maradtak itt is. Titus a vele tárgyalókkal ördögi módon bánt el, részben megölték, részben elfogták és fogságba hurcolták őket. A zsidó harcosok itt sem tudtak már tovább ellentájni. Nem bírták tovább az éhezést és a rettentő nyomást, amelyet a légzők rájuk gyakoroltak. A rómaiak átléptek ezeken a védett falakon is és gyilkolva a megmaradtakat, foglalták el a megmaradt részeket is. Elul 8-ika volt, amikor a felsővárost: Ciont is felperzselték. Lerombolták a falakat, csak három tornyot, a Hippikoszt, Mariamnet és Fazáelt hagyta érintetlenül Titus, hogy győzelmének hirdetőiként megmaradjanak.

Romániai vezérképviselő:

"HIRMO" București, Bvdul Dömniței 3. Telefon 505 32

Palesztinai gyártmány!

A new-yorki főrabbi, mint kábitószercsempész

A „Romania” című lap július 27-iki számában egy cikk jelent meg, amelynek első mondata így szól: „Marele rabin din New-York a fost arestat.” Ami azt jelenti, hogy a világ legnagyobb zsidó lakta városának legfőbb zsidó méltóságát, a főrabbitságot viselő egyént a hatóságok letölték. A továbbiakban kifejti még a cikkíró, hogy nem valószínű, hogy a hírhír miatt történt ez meg, mert ott egészen liberális szellem uralkodik, hanem kábitószereket csempészt.

Ugyanennek a lapnak következő számában közli a rabbi nevét is. Itt már csak „rabin” van írva, tehát nem a legfőbb rabbi. Ez a név sokat mond: Iszaak Leifer. Ismerősen cseng és mégis ismeretlen. Mi magunk azt hirdettük ezeken a hasábocon, ha egy zsidó bűnös, akkor érje el méltó büntetése. Akár itt nálunk, akár az Egyesült-Államokban. De valamilyen felvilágosítás mégis szükséges, ami talán eljut a „Romania” szerkesztőségéig. Ez pedig az, hogy New-Yorknak két millió zsidó lakosa van és több száz hitközsége. És, ahogy énekeltek valamikor, hogy „Londonban van hej, sok számos ucca és minden uccának van sarká.” Így van minden sarkon egy templom és a templomnak van egy rabbija. Sőt sok olyan ember is szaladgál ott, akinek csak az utle-

Jeruzsálem elpusztult és romjai alá temette Juda állami önállóságának végső maradványait is. 900.000 ember került a rómaiak fogságába. Titus a templom romjai köré gyűjtötte a rabszolgákat és egyik felszabadított rabszolgára, Frontora bízta őket. Megkegyeztetett annak a két papnak, akik a templomi aranyedényeket, főpapi ornátusokat kieszárolgatták. Fronto olyan kegyetlen volt, mint uraságát. Fronto a diadalmenet számára válogatta ki. Sok ifjút a provinciáknak adományozták, hogy állatviadalokra használják fel őket. A női foglyokat eladták a legtöbbet kínálóknak.

Joseph Flaviusnak is megengedték kegyelemből, hogy árulása jutalmául foglyokat választhasson ki magának. Ki is mentette testvéreit, ötven barátját és ismerőseinek fiait és leányait közül százkilencvenet. Szent iratokat is mentett meg, és birtokába vette.

Talán népnek nem volt soha ilyen általános tragédiája, mint amilyennek ezt a titusi borzalmat ismerték meg a történelem. A vérözön mellett elpusztult kegyetlenül a szenttemplom és Cion fiai és leányai közül, akik megmaradtak, szétszóródtak a római birodalomban.

Napjainkban is sok kegyetlen keserűség megy át a zsidó nép, ezrek és ezrek pusztulnak el a modern Titusok csizmáinak tiprása nyomán s ezért ma jobban átérzzük népünk eme borzalmas katasztrófáját....

vele szól olyképen, hogy „rabbi”, de semmi köze nincsen a rabbisághoz. Még dr. Stephen Wise, aki Roosewelt elnök intimusa, még ő sem „grand-rabbi”, hanem legfeljebb egyike a legtekintélyesebb rabbiknak. Különben is Amerikában mindenkinek magánügye a vallás és az állam törvényei semmiféle vallásrendező rendelkezéseket nem adnak ki. Bárki kinevezheti magát rabbinak. Ahogy mindenki lehet: kábitószercsempész. Leifer „rabbi ur” kinevezhette magát is rabbinak és a csempészt vállalta kenyérkeresetnek. De ezért igazán nem kell a „Romania” c. nagy lapnak Bucurestiben kinevezni „marele-rabbin”-nak Leifert és ennek olyan mellékzöngéje van, mintha olyan csirkefogó zsidók élnek ott az Egyesült-Államokban is, akiknek a legfőbb egyházi méltósága is egy gangszter.

Öreg hiba és régi betegség, hogy „ergerberger... minden zsidó stb.”, de azt még sohasem olvastuk, hogy minden zsidó tudós, mert Einstein és Bergson sok mással is az, meg minden zsidó kitűnő katona, mert Hoare Beltsa angol zsidó hadügyminiszter jó katona, meg kitűnő tengerészek vagyunk, mert Claude Bloch, az amerikai flotta főparancsnoka is zsidó. Csak akkor általánosítanak, amikor Izsák Leifer kábitószercsempészről van szó. Abból rögtön püspöki méltóságu grandrabbi lesz és a többi, amit ezzel az asszociációval elérhetnek.

Leifer ur lehet csempész, de nem rabbi. Mert, aki ismeri a zsidó törvényeket, az tudja, hogy az első egyike: az állam törvényeinek respektálása, azé az államé, amelyben lakunk. Ez minden egyes zsidóra kötelező. Hát még egy rabbira. Stephen Wise nem fog csempészni! Egy Leifer nevű gangszter igen. Hát — amikor a németországi katolikus papok és apácák elíteltettek valucsempészesért, akkor a püspökök, bíborosok megletek gyanúsítva és az egész katolicizmus azonosítható-e vele? Nem!! Hja, — ezért vagyunk mi zsidók... csempészek és grandrabbi egyszemélyben.

Arab polgármester!

Jeruzsálemben

A zsidóság történelmének tragikus fejezetei nem zárultak le Titusszal és ha Jeruzsálem pusztulása felett siránkozunk, akkor nem szabad elfelejtenünk, hogy napjaink zsidó tragédiája is kétségbeejtő majd és gyászra ösztökéli majd az eljövendő generációkat is.

Jeruzsálem városi tanácsa értesítést kapott a napokban a palesztinai kormányzóságtól, hogy két arabot neveztek ki, akik közül az egyik a város polgármestere lesz. Ezt azért nevezték ki, mert pótolni kell a Seychellen-re internált dr. Khaldit és az Akkoba internált Issa Darwish-t. Nayton angol örnagyot pedig kinevezték a tanács titkárává.

Akik eddig úgy vélték, hogy az angolok tudják mit cselekszenek és az állam-művészet tökéletes képviselői, azok ebből láthatják, hogy az angolok vagy elvesztették híres józanságukat Palesztinában, vagy egyenesen provokálni akarják a zsidók elkecsereződését. Minden józan ember úgy véli,

és az egyenes dolgokra beállított agy azt követeli, hogy egy 60 százalékos zsidó többségű városban ne hogy az arabokat megsértse, a mai nyugtalan állapot mellett kinevez egy angol örnagyot vagy ezredest, aki vezeti tovább a város ügyeit. Erre nem szólhatna senki semmit, amíg bombák robbannak és senkinek az élete nincsen biztonságban Palesztinában. De nem! John Bull sérteni akarja a zsidókat. Kiderül, hogy eddig Jeruzsálem összes magasrangú arab funkcionáriusai együttműködtek a terroristákkal. Erre kineveznek újabb arabokat, sőt arab polgármestert is, hogy legyen ismét cinkosuk a városi tanácsban. Feltétlenül cinkosok kell legyenek, mert különben a terroristák végeznek velük. Ha pedig úgy vélik az angolok, hogy ezzel a „béke utját” egyengetik, akkor nem látnak és nem értenek semmit, mert ez nem olyan „koncesszió”, ami az araboknak elég volna. A jeruzsálemi tragédia nem fejeződött be Titusszal. Az angolok megmutatják, hogy ők is tudnak valamit. Arab banditákat ültetnek a zsidók fölé, akik onnan a város hivatalos helységeiből fogják a terroristák ügyeit támogatni. Ez egy oly angol perfidség, melyre nem lehet több szavunk.

A pesti rabbinátusnál szeptemberig sok dolog van...

Levelet kaptunk Budapestről. Egy ardeali fiatal bocher írja, akinek nevével már találkoztak lapunk olvasói. Rappaport Ottó 16 éves hosszú pájeszos bocher, akinek a szeme fáj és ezt gyógykezelteti Budapesten. Fáj a szem, de azért „jól lát.” Irja levelében, hogy fentjárt a pesti hitközség rabbinátusi hivatalában. Azt írja, hogy „vérzik a szíve”, amikor látja, hogy milyen sokan állanak ott, akik ki akarnak térni. Hiába jelent meg a rendelkezés, amely azt mondja, hogy csak azokra vonatkozik a „keresztényi” kedvezmény, akik 1919 augusztus 1-ig keresztelkedtek ki. A zsidók ebből nem okulnak, hanem most is tolonganak a rabbinátusi hivatal előtt, csak hogy „sorra kerüljenek.” Deztálnak akkor is, amikor a másik oldalon hatalmas drótsövények állják el az utat. Ezer és ezer átérés történt már eddig is, holott a „zsidótörvény” egyenesen felhívás arra, hogy minden zsidó maradjon ott, abban a keretben, ahol eddig élt. Ahogy a rabbinátusi hivatal kijelenti, már most júliusban tudják, hogy szeptemberig egész napi munkát ad nekik a kikeresztelkedőkkel való adminisztráció. Hibás ebben az a szellem, amely eddig istápolta a „smad” felé induló zsidókat, hibás benne a hivatalos zsidó sajtó, amely nem volt elég erélyes. Most már sirnak, de már késő van... Most már „teljes üzemmel” dolgozik a hitközség, hogy a kikeresztelkedők rohamának ellentálljon, ille-főleg „az igényeket kielégítse.”

A kis ardeali bocher, aki itt más szellemben él és más szellemet lát és tapasztal, ahol nincsen ilyen tömeges kitérés epidémiája: az csodálkozik Pesten. Falusi kistitu Pesten! Mi már cinikusabbak vagyunk, bennünket nem lep ez meg. Mi már ismerjük a pesti zsidókat. Békevilágból. Meg hadi világból. Meg az azutáni korszakból. Mi már semmin sem csodálkozunk!

Buziás gyógyfürdő (Román Kaufheim)

Természetes, páratlan szénsavás, radioactiv, sós, vasas forrásvizekkel. Biztos gyógyhatás és vérkeringés zavaroknál, szervi elhízásos érelmeszesedés, vesebaj, vérszegénység, izomcsúszás és hólyagurut és kimerülési idegesség ellen.

SZIV Női beleegség

a változások zavarok, fertőző betegségek, mérgezések nyomán fellépett ideggyógyászati (Tabes) eseteiben a legjobb eredménnyel. Ivókurák, szakszerű orvosi kezelés. Kitűnő konyha. Elsőrangú szállodák. Diétás pénziók mérsékelt árakkal. Modern naplányes szabad uszoda. A C.F.R. vonalain utazási kedvezmény. Állandó katonazene. Pausálárak az „Europa” utazási irodák utján. Fűrdőidény május 15-től október 1-ig. Prospektust, felvilágosítást szívesen küld: Muschong Buziási Gyógyfürdő R.-T. Fűrdőigazgatóság, Buziás, Fenn

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Oradea, Strada Miron Pompiliu 8
Telefon: 2440

Organul Organizației Mizrahi din Ardeal.
Inscris în registrul publicațiilor periodice prin or-
donanța No. 9/1938. Dos. No. 805/1938. Tribunalul
Bihar, Secția III-a.

Naptár 5698

Péntek: Av 8, augusztus 5.

Szombat: Av 9, augusztus 6. 3. : פ'ק

שבת חוון

Heti szidra: דברים

Heti haftora: חוון ישעי

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 7.34

gyertyagyújtás 7.46

Istentisztelet kezdete 8.03

Szombat befejezése 8.58

Vasárnap aug. 7-én: חשנה כאב נרחה

Tiso be-Av

A zsidó nép legnagyobb katasztrófájának, a Szenttemplom elpusztításának emléknapja és gyásznapja Ab hó 9-ike. Az első templomot Nebukadnezar romboltatta szét, a rendes időszámítás előtti 586-ik évben, míg a második lerombolása Titus által a rendes időszámítás előtt 70-ik évben volt. De ez a nap még sok más gyásznak évfordulója. Ezen a napon omlott össze a zsidó időszámítás 3895-ik évében a Birkochba-féle lázadás és elfoglalták Bethar városát. A Talmud szerint Bethar város lakói kárörvendők voltak, amikor Jeruzsálem elpusztult, ezért kellett elpusztulni Ab hó 9-én Bethar-nak is. Hadrian császár olyan vértüredőt rendeztetett itt, hogy lovak fulladtak bele a kiömlő vérbe és a többórnyira levő tengerbe úgy folyt a vér, mintha folyó lett volna. Annyi zsidó halt meg akkor, hogy számuk több volt, mint amennyi annakidején Egyiptomból kivonult. Hét évig nem kellett ezen a környéken a földet trágyázni, mert a kiömlött vér és a hullák annyira megzsiroszták a földeket.

De még az újabb korban is gyásznap volt Ab hó 9-ike. Amikor az 1492-ik évben kiűzték a zsidókat Spanyolországból, ez a nap volt az, amelyen el kellett hagyni az országot. Valahogy minden időben ez a nap a zsidó gyásznak, a zsidó nemzeti és népi szerencsétlenségeknek napja volt és az ezekre való emlékezés különösen intenzív ezen a napon. Az Ab hó 9-ike, a Tisobeat, a zsidó szomorúságnak és gyásznak idővé merevedett fájdalomszobra.

A templomok környéke három héten át szakállas férfiakról zsufolt és mintha a nyári meleg, a kenyérért való harc, a haj és szakáll meghagyása valóban úgy fest, mintha az egész zsidóság gyászolna egy nagy halottat. És valóban a nagy zsidó család egy halottat gyászol. A zsidó állami függetlenséget, a zsidó dicsőséges multat és azt a sok vért, amely nem szűnik meg szakadatlanul folyni, csaknem háromezer év óta. Különösen hat mindenkinek kedélyére és érzésvilágára ez

a gyásznapi, amióta nem kell a multak ködébe vesző zsidó tragédiáért a könyvek lapja között keresgélni. Amikor a világ minden részében naponta találkozhatunk üldözött zsidókkal, akiknek nem csupán elődeit üzte el Nebukadnezar és Titus, vagy Ferdinand, az inkvizíciós idők spanyol királya az ősi földről, hanem a kései unokák gáluti életét sem türi az új templomrombolók siserahada, élükön az új Titusszal — a germán Hitlerrel. A régi isteni templomot az ókori kényurak és császárok rombolták le, de az Örökkévaló sokszáz templomát ma új hódító és kegyetlen cészárok rombolják. A müncheni templom is az Ur háza volt, amelyet a német Titus leromboltatott. S ki tudja mi van még előtte? Mi jön még utána? Mennyi könnyet és jajt kell még ennek a generációnak elszívnia: semmi másért, csak azért, mert zsidók vagyunk.

Ab hó 9-ike a mi nagy nemzeti gyásznapi napunk. Valamikor talán enyhült a gyász érzése, mert hiszen körülöttünk nem volt oly sötét a helyzet és biztatóbb volt a jövő. Most azonban komor és vigasztalan és ha a talmudi állítás szerint, mint vörös folyam omlott a meleg emberi vér Bethar elesténél, most is, ha együtt volna a sok vér, amely Palesztinában, az ősi Erechben és ami a gáluti országokban folyik, ez is folyamodagadna, amelyen nem az emberi boldogság és szabadság gályája ring, hanem a kegyetlenkedés, a barbarizmusé, az emberi bestiálításé.

Gyászoljuk a régi történelmi eseményeket, gyászoljuk önmagunkat és sorsunkat és adná az Ég, hogy ne legyen mindég okunk a mély gyászra, hogy virradna fel már Cion felett és ne legyünk megrugdalt, agyonhajszolt páriái ennek a világnak és gyermekeink egy emberibb élet lehetőségei között valóban csak szimbólumként és nem véres valóságként gyászolják meg ezt a szomorú szomorú nyári bójtnapot...

— Wedgwood figyelmezteti Angliát. (London). Nagyszabású emlék- és tiltakozógyűlést rendeztek a brit fővárosban, az Akkóban kivégzett Ben Joszef emlékére. — Wladimir Jabotinszky beszédében kijelentette, hogy ilyen körülmények között az angolok és zsidók nem tudnak mint partnerek együtt dolgozni és nem lesz tartós a barátság. Jabotinszky után Josiah Wedgwood ezredes beszélt. Mindent meg lehet bocsájtani egy kulturnépnek, csak azt nem, ha igazságtalan. Franciaország adott esetben másképpen viselkedne, Schwartzbardot, aki Petljurát megölte, Párisban szabadlábra helyezték. Az emberek a halálba mennek, de a cél él tovább. Ha azonban az adminisztráció felmondja a szolgálatot, akkor saját kezébe veszi egy nép sorsának intézését. Egy angol adott esetben épen úgy viselkedett volna, mint Ben Joszef. Ahogy ő szembe nézett a halállal, az csodálatraméltó és büszke lehet rá a zsidó nép — ezzel fejezte be Wedgwood beszédét.

— LABADOZÓ BETEG UJ ERŐRE
KAP A MINDENNAPOS DIANA LEMO-
SASTÓL!

SCHWARTZ MENYHÉRTNÉ

ort. zsidó leánynevelő intézete-internátusa

felvesz növendékeket az 1938—39-es tanévre. Évtizedes tapasztalat. Ideális központi fekvés. Mérsékelt díjak. Prospektus Referenciákkal az oradeai ort. zsidó leánygimnázium igazgatósága szolgál. Az intézet székhelye: ORADEA, Str. Ep. Ciorogariu 8. Minden iskolához közel. Állandó tanári felügyelet. Az iskolai dolgozókat diplomás tanárnők ellenőrzik. Idegen nyelvek. Zenekiképzés.

Telefon 12-11

Telefon 12-11

Mindent 1 helyen:

Illatszerek

Kölnivizek

Fogpaszták

Szájvizek

Kötszerek

Vegyszerek

Háztartási-cikkek

Gyógyszerkülönlegességek

olcsón a legjobbat

FARKAS ISTVÁN

„Apollo”

Drogueria

Oradea, B-dul Regele Ferdinand

Telefon 14-65.

— HÖSEGEBEN HUSIT: VALÓDI
DIANA.

— Az osztrák frontkatonák Ausztráliába készülnek. (Wien). Egykori zsidó frontkatonáknak megengedték a német hatóságok, hogy Wien közelében egy mezőgazdasági kiképzőtábort létesítsenek. Háromszáz turnusokban fognak kiképzésre kerülni, hogy a legszükségesebb mezőgazdasági tudást elsajátítsák. Kivándorlási területnek Ausztráliát szemelték ki, melynek kormányával már folynak a tárgyalások, amelyek kedvező mederben haladnak.

Tüchtiger ש"ב ו"ב welche gute קבלות besitzt mit kleine Familie Rumänischer Staatsbürger, sucht per sofort Stelle bei Gemeinden, auch als משגור oder שמש. Gebe auch Abtrittsgeld. Adresse: Szober sakter, Tămășeu Jud. Bihar.

— Uj kolónia létesül. Kirjat Anawimban, azon a helyen, ahol az elmúlt évben öt chaluot megöltek, ezen a héten új kolónia létesült. 150 ember volt jelen az alapításnál. — A napokban újabb letartóztatások is voltak. Így elfogtak egy zsidó diákleányt, Rachel Koko nevűt, akit bombamerényletben való részvétellel gyanúsítanak.

Az oradeai SZILÁGYI-féle ort. kóser zsidó fiuinternátus

felvesz az 1938—39. tanévre bentlakó és bejáró növendékeket. Az internátusban a tanuló okleveles tanárok gondos vezetése mellett teljes testi és lelki fejlődése biztosítva van

Érdeklődők

Oradea, Str. Delavrancea 17-hez forduljanak.

Az intézet igazgatói

Dr. Szilas, zsidó liceumi igazgató és
Radó Pál kereskedelmi liceumi tanár

Hogyan rélegeződik New-York nyolcmillió lakosságának bábeli és gigantikus zürzavarában, két millió zsidó? Hogyan és miből él a világ legnagyobb zsidó centruma?

New-York. — Tudja mindenki, aki csak egy Kissé ismerős a világ zsidó lakosságának elosztását illetően, hogy New-York a világ legnagyobb zsidó-lakta városa, ahol két millió zsidó lakik, tehát minden nyolcadik zsidója a világnak — new-yorki. Dacára annak, hogy ez a gigantikus város nyolcmilliónál több lakost mondhat magáénak, a zsidók minden tekintetben rányomják bélyegüket és az a szédületes tempó, amelyenél nagyobbstíliú nincsen az egész világon: részben zsidók által diktált iram, amelyben ők vezetnek. Ez a terrónum az, ahol „kifuthatják” formájukat. Az a litván, ukrán, volhyniai gettókból elindult batyus proletár tömeg és annak leszármazottai itt megmutatják, hogy mit tudnak önmagukból produkálni, mennyire viszik előbbre az ipart, a kereskedelmet, a művészetet és mit tudnak produkálni az élet minden megnyitvánulási frontján. Ne tagadjuk, mert ez tagadhatatlan, hogy a világgazdaság eme legfontosabb empóriumában a vállalkozások kétharmad része zsidók kezén van. Azok a dollármilliárdok, amelyek dominálnak a világgazdaságban, bizonyos percentben a new-yorki zsidók kezén van.

Ha, mindig csak zsidó nyomorról kell írjunk, meg zsidó bajokról, zsidó szegénységről és az európai elnyomásról, álljon itt vigasz! (az önző egyednek sovány vigasz, a közösségnek nem az!), hogy 34.000 gyára van New-Yorknak és ezek kétharmad részben zsidók kezén vannak. Léteznek iparágak, mint például a férfi és női konfekció és szőrmeipar, amelyet százszázalékosan a zsidók uralnak. A VII. és VIII. Avenue-ra rányomják bélyegüket és jelzik a zsidó szívósságnak, rátermettségnek és szorgalomnak eredményeit.

Délben tizenkettő és kettő között a zsidó fizikai munkások százezrei kirohannak a gyárakból és vállalatokból, hogy valamit egyenek és egy kis friss levegőt szívjanak a fülledt gyári levegő után. Ugyanakkor a jobbmódu emberek tizezrei is sétálnak, járnak-kelnek a hatalmas Babel ezernyi utcáin. Munkás és tőkés, bizonyos körzetekben, egyaránt zsidó. Csakhogy a vonalak nincsenek élesen elválasztva, aki ma főnök, holnap alkalmazott lehet és aki ügyes, abból egy-kettőre válalkozó lehet, ha ma még egy gép mellett is dolgozik.

925.000 zsidó ember dolgozik New-Yorkban, mint kétkézi fizikai munkás. Tehát nem autója hársnyúlésén pöffezkedik, sem pedig a tengerparton lubickol, vagy kuponokat vág, nagy részvény-

pakettek között, hanem dolgozik kora reggeltől késő estig, kimondottan testi munkát. A papirgyárak és vállalatok, valamint a faipari vállalkozások ötven százalékban zsidók kezén vannak. A new-yorki fémipari vállalatok száma 3000, amelyből ezer zsidó kézben van. A magánkereskedések alkalmazottai közül 103.000 a zsidó, ezzel szemben a nagykereskedésekben 70.000 zsidó alkalmazott dolgozik. Az élelmiszer üzletek száma 48.000, amelyből 35 ezer zsidók kezén van. A zenében és színházi életben 22.000 zsidó találja meg kenyerét. Ennyi színvívész és zenész él New-Yorkban, akik zsidóknak vallják magukat.

A new-yorki szálloda és éttermi ipar 100.000 zsidónak ad kenyeret. Tízezer zsidó tanító van a vi-

Huszezer rézbőrű zsidó létezését fedezték fel Mexikóban

Ugy látszik, mintha egy régi mese volna. Egyszerre huszezerrel szaporodott a zsidók száma. Mintha valami ősi legenda kelt volna életre abban a mexikói lapban, amelyben olvastuk ezt a hirt. Mintha azt írta volna, hogy a híres Szombatjon folyón túl új zsidókat fedeztek volna fel. Pedig — felfedezték. Még hozzá Mexikóban.

Leon Behár fedezte fel őket, aki a mexikói szefárd közösség vezetője. Egy falut kerestek és e közben találtak olyan embereket, akik egykor zsidók voltak. Számuk — egy magasrangú állami funkcionárius kijelentése szerint — eléri a huszezeret. A felfedezett zsidók földműveléssel foglalkoznak, úgy néznek ki, mint az indiánok és 400 évvel ezelőtt jöttek Spanyolországból, ahonnan elmenekültek, mint marannusok. Kijelentették ezek az indián-marannus zsidók, hogy tartják a szombatot, nem gyujtanak tüzet péntek estétől, míg vége nincs a szombatnak. Pészachkor macaszt esznek, a melyet kukoricalisztból sütnek. Nem esznek halat, amelynek nincsen uszonya és nem esznek disznóhúst sem és megtartják a Szentírásnak számos más parancsolatát is. Áldásként a „semá jiszroelt” mondják — spanyol nyelven.

Az örömteli találkozás megünneplésére nagy bankettet rendeztek a „Progres Unio” helyiségében, amelyre sok „új zsidó” jött el családjával egyetemben. A szefárd vezetők nagy örömeiket fejezték ki, amiért újra találkoztak olyan zsidókkal, akik négyszáz éven át tartották a vallás törvényeit anélkül, hogy a zsidósággal bármilyen kapcsolatuk maradt volna fenn. Az indiánus zsidók lázasan kezdenek tanulni zsidó dolgokat. B. L. Ramirez ügyvéd, akit az új zsidók szellemi vezérüknek ismernek el, megkö-

lég legnagyobb városában, a zsidó mérnökök száma 5000, a zsidó építészek és kémikusok száma egyenkint ezer-ezer.

A zsidó orvosok száma New-Yorkban 7000. Viszont 12000 zsidó ügyvéd él, 2000 fényképész és 4000 fogorvos és fogtechnikus. A közintézmények összes alkalmazottai 96.000, ezekből 22.000 a zsidó. Ebből 18.000 a városi adminisztrációnál van, 4000 pedig a postánál. Ezenkívül 5000 zsidó dolgozik a telefon, táviró üzemenknél, a villamosműveknél és a gázszolgáltatásnál. 25.000 zsidót foglalkoztat a szállítási szakma. Érdekes, hogy a cipőiparban voltak eddig a legkevésbé képviselve, csak az utóbbi években kezdtek ott is pozíciókat elfoglalni. Tíz-tizenöt évvel ezelőtt sem mint vállalkozó, sem mint munkás nem volt zsidó ebben a városban, mert a gyárak nagyrésze Bostonban van. Alig másfél évtized alatt azonban ebben az iparágban is szédületes eredményt értek el, ma már az ipar 50 százaléka kezükben van. A kis zsidó vállalkozók és cipőgyárosok szívósan harcoltak a nagy trösztösített gyárak ellen és legyőzték azokat. Tekintettel arra, hogy a férficipőipar nincs divatnak kitéve, inkább a női cipők gyártására fektették a főszűlyt és mert egyszerű izlésű volt, ebben hamarosan lehangolták a nehézkes és nem zsidó kézben levő nagyipart. Ma az a helyzet, hogy dominálnak a cipőipar terén is és nemrég szerezték meg a Meyls cipőkonzern többségét, amelynek 115 gyára van, az Egyesült Államok területén.

Két millió new-yorki zsidó dolgozik és alkot. Minden vitán felül áll, hogy a zsidóságnak legfejlettebb gazdasági élete New-Yorkban van az egész világon és tőkésével, munkájával mintaképp szolgál a világ államainak. Nem kell szegélyük magunkat, amiért két millió zsidó diktálja a tempót a világ legnagyobb, leggazdagabb városának, a hatalmas amerikai metropolisnak.

szönte a szefárd zsidók támogatását, bár kijelentése szerint nem igényelnek semmiféle anyagi támogatást dacára annak, hogy anyagilag nem a legjobban fundirozottak. Elég nekik az erkölcsi támogatás. Mélyszéps benyomást keltett egy „új zsidó” felszólalása, aki kijelentette, hogy örvend, amiért egyesülnek a többi zsidókkal, akikkel egy népet fognak ezentúl alkotni.

A bankett után egy bizottságot választottak, amelynek célja az lesz, hogy az új zsidók előrehaladását biztosítsa kulturális téren.

Érdekes ez a hír és arra mutat rá, hogy hiába igekeznek a zsidóság üldözői és gyűlöli elüntetni a zsidóságot a föld színéről, ime legjobb példa arra, hogy 400 évnek távollága, annyi generáció születése és eltűnése nem elég ahhoz, hogy a zsidó származás lényege csorbítottassék. Huszezer mexikói indián zsidóval szaporodtunk. Van már fehérbőrű, néger-fekete és sárgaszínű zsidó. Most jöttek a rézbőrűek. Minden színűnk van már csak — sajnos — legtöbbször halottsápadtan nézünk a jövőre elé.

Az ardeali zsidók találkozóhelye!

BERKOVITSNÉ

(Oradeáról)

orth. kóser étterme

(a baia-marei rabbi hechsere)

BUCUREȘTI,

Str. Lipsceani 7.

Telefon: 462-91

Socec hátmögött. Postavamma szemben
Közönséges érdeklődőknek

Látogassa meg szőnyegkiállításunkat

új helyiségünkben

Str. Ep. Ciorogariu 4.

Szebbnél szebb perzsaszőnyegek, bel- és külföldi fonalak. — Szőnyeg javítások. — Allandó tanfolyam

„ORIENT”

Schulhoi Em. Iné, Oradea, Strada Ep. Ciorogariu No. 4. Telefon 1004.

Érdekes újítást

vezetett be a Heinrich szappangyár a **SENLASLO** toalett- és fertőtlenítő szappan fogyasztói részére. Ugyanis aki a Senlaslo-szappant csomagoló papírból 12 darabot összegyűjt, az bármelyik szappant árusító üzletben teljesen ingyen kap azokért egy darab azonos nagyságú Senlaslo-szappant. Ezen újítás által a község szélesebb rétegeiben és nagyobb mértékben fogják megismerni a ma már nélkülözhetetlen Senlaslo szappant, amely mellett, hogy egyúttal kellemes illatú piperecikk, **több kiváló orvostanár egybehangzó szakvéleménye szerint tökéletesen fertőtleníti és annak használata megvédi a fertőző betegségek ellen.**

„Ha önmagatokban nem bíztok, nem vagytok méltók az országra“ ...

Wedgwood ezredes szenzációs levele az egykori zsidó tisztékhez

Uraim,

levelükön sokat gondolkoztam. Tudom: mindaz, amit Önök mondanak igaz, s most az a kérdés, hogy vajjon miképpen lehetne változtatni a helyzeten? Miképpen lehetne javítani? Félek, hogy a segítség utáni pusztai kiáltás, vagy az én segítségem: **nem sokat jelent.**

Tapasztalatom szerint egyes kormányok, csak direkt akciókra reagálnak, különösen nehéz időkben. Olyan követelések, amelyek az igazságra épülnek, ezekben az időkben nem sokat számítanak. **A csehek már náciuralom alatt nyögnének, ha nem határozták volna el szilárdan, hogy harcolnak és ha kell meg is halnak.** Így lett volna Spanyolországban, ha nem döntöttek volna a harc mellett. **Az arabok elérik majd céljukat Palesztinában, mert nem tárgyalgatnak, hanem cselekszenek.**

Nem hiszem, hogy morálisan jogos volna a szemt-szemért elv alapján ártatlan arabokat megölni. De ha a rendes törvény csődöt mond, akkor jöhet a lincstörvény! Ez még jobb annál is, hogy ártatlanokat öljenek meg. De mindezeket nem tudom ajánlani, mert nem tudom ezek szükségességét innen megítélni. De abban biztos vagyok, **hogy önvédelmi célokra, minden zsidó felfegyverezheti magát, a külső kolonistákat is fel kell fegyverezni és olyan önvédelmi helyeket felállítani, amelyenre lehetőségek kínálkoznak.**

Az utóbbi években zsidó ifjakat bevándorlókat láncok között vitték Akkóba.

Ugy vélem, hogyha ezeknél a beszállításoknál kiszabadították volna a szerencsétleneket, ha erélyesen léptek volna fel, **akkor az angol közvélemény melléjük állott volna.** Most koncentrációs táborba küldik a zsidókat, meg egyszerűen, indokolás nélkül, a börtönbe és a palesztinai 450.000 zsidó nem rendez tiltakozó üléseket és nem rendez demonstrációkat. De ezzel szemben azt várják tőlem, hogy a parlamentben protestáljak. De nem teszem meg. Mert most a zsidókon a sor, hogy véget vessenek ennek a sok megsemmisítésnek!

Ugyancsak meg kell mondjam azoknak is, akik fegyvert bírtokolnak, hogy a Bastille-t kevesen támadták meg. Még azt sem teszik meg, hogy amikor éhségstrájkot kezdenek, strájkot is proklamálnak. Természetes, hogy ezek után úgy vélik az angolok, hogy a zsidókkal azt tehetnek, amit akarnak! Vagyis csak bizonyos zsidókról tettelezhetik ezt fel. Az kétségtelen, hogy az angolok nagyon lenézik azokat a zsidókat, akik exkuzálni mennek magukat, a többi zsidókért. Vegyenek példát a Histadruttól. Amikor az érdekeikről van szó, akkor minden erővel keresztülviszik akarataikat a tel-avivi Irijánál, vagy Pardessanimoknál. Miért legyen előtűk csak a palesztinai kormány — a szentek-szentje? **Ha egységes**

frontot létesítenek, akkor győzni lehet, ha meg külön haladnak, akkor mindig el kell bukni! Akarat kell ahhoz, hogy szenvedni tudjunk és közös akarat ahhoz, hogy a szenvedőkön mindenkor segítsünk.

Ha én magam angol hivatalnok volnék Palesztinában, akkor én is unnam a sok panaszt, amit napról-napra ismételnék és sokkal többre becsülném a zsidókat, ha szitkozódna és kiabálva követelnék jogaikat. Ti azonban csak hátmögött szitkoztok. Próbáljátok meg egyszer, ezt nyíltan megtenni, szemtől-szembe és nem egyedül, hanem egységesen és a sajtón keresztül is. **Ha önmagatokban nem bíztok, akkor nem vagytok méltók az országra sem! Ha azonban keményen szembeszálltok, akkor az angolok úgy látják majd, hogy ezek bátor emberek, akik fegyvert is tudnak ragadni a birodalomért és a demokrácia védelmére.**

Ugyanolyan bátor, szabad, küzdő népet akarunk látni, mint egykor a makkabeusok voltak. **Szeretnék látni egy 40.000 főnyi zsidó hadsereget, megvédeni mindazt, ami mindnyájunknak oly szent.**

Az a véleményem, hogy csak kemény kitállással lehet az uton, amelyen haladunk, a célt elérni!

Azt kérdik tőlem, hogy mit tennék én ebben a helyzetben. Mit tennék, ha kezeim magam fölött kötözve, amikor családom védelméről van szó? Ezt én mint angol el sem tudom képzelni. Egy angol keze meg lehet kötve, de nem végleg. **A zsidók keze azonban képtelenesen van csak megkötözve. Egy furcsa télelemérettől.** Nem tudok egészen részletes direktívákat adni, hogy hasonló helyzetben mit is kell tenni? Csak annyit mondhatok, hogy Önöknek arra kell gondolni, hogy hasonló esetben mit tenne egy brit kolonista?! S ha a palesztinai zsidók csak félig-meddig úgy cselekszenek, **akkor egészen bizonyos, hogy másodsor nem kerülne a sor egy ilyen kérdés megtételére.**

Öszinte hívük:

Josiah C. Wedgwood ezredes.

U. i. Ezt már ugyan nem az ezredes írja, hanem mi. A levélből tisztán kiténik, hogy mi a véleménye a zsidók nagy barátjának, a legizőbb angolnak, aki Palesztináért lelkesedik — a „havlagá”-ról, az önmegtartóztatásról. Ő maga is gyávának tartja a zsidókat, amiért nem úgy viselkednek, mint ahogy egy angol kolonista védekezne. Fegyverrel verné vissza a támadásokat, s akkor kiküzdene az angolok megbecsülését. A sok kérvényezéssel csak lenézést érnek el! Szemet szemért! Ez a Wedgwood nézete is! Lesz-e aki szót fogad neki?

— FÁRADT, KIMERÜLT; LEMOSAS, BOROGATAS; VALÓDI DIANAVAL!

A Chaszam-Szofer tisobeavi könnyei

A jövő év folyamán lesz száz esztendeje annak, hogy a múlt század egyik legnagyobb talmudtekinélye, a „Chaszem-Szofer”, Schreiber Moseh bratslavai főrabbi zsl. elhunyt. A közeledő centenáriumi alkalmából Schwartz József oradeai egyleti rabbi a Chaszam-Szofert ismerető és méltató könyvet adott ki héber nyelven s ebből vesszük a következő tisobeavi apróságot:

Egy ízben a Chaszam-Szofer tisobeav beállta előtti délután szokása ellenére magára zárta szobája ajtaját és senkinek sem nyitotta azt ki. Tanítványai kiváncsiak lévén a nagy rabbi elvonulásának okára, egyik társukat bízták meg, hogy a kulcslyukon lesse meg, hogy a Chaszam-Szofer mit művel a magára zárt ajtó mögött. A tanítvány látta, hogy a Chaszam-Szofer egy magára elé tartott pohárral sétál a szobán végig és hangtalanul sir... ömlenek a könnyei. És ahogy a szent papnak a könnyei hullottak, belefolytak a pohárba.

Elérkezett a böjt előtti vacsorázás ideje, a Chaszam-Szofer tanítványaival együtt a földre ült és a hamus tojás után, amelyet ilyenkor a gyász jeléül esznek, megitta a saját könnyeit... és utána ő maga recitálta az Echo jajszavait...

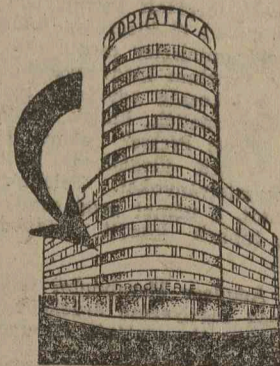
— Evian követe Németországban. (London.) Az amerikai kivándorlási megbízott, Georg Brandt Eviából Németországba utazott, hogy ott a helyszínen tanulmányozza a zsidó emigrációs kérdést. Brandt augusztus 3-án a Londonban kezdődő államközi konferencián személyes tapasztalatai alapján fog referálni a németországi zsidóság helyzetéről.

Olcsón és jól érkezhetsz
Herschkovits
orth. kóser pensiójában
BUCUREȘTI, Str. Carol 25. I. emelet
(bejárat Strada Soarelui 7.)

— Reuma, köszvény, isiász, migrén, túlhajásodás ellen legjobb gyógyszer az Urodonal. Gonorrhoea, hólyaghurut, prostata, vesegyulladás eseteiben azonnali könnyebbéget szerez az Urodonal. A tudományos világ és a legnevesebb professzorok ajánlják. Az organizmust megtisztítja a húgykötől.

Erdélyiek figyelmébe!

DROGUERIA CARAIMAN

PALATUL ADRIATICA
Academiei 1 colț cu
Str. Doamnei
Tel. 545.80.

Raktáron tartja az összes bel- és külföldi gyógyszerkülönlegességeket, injectiókat, valamint az összes illatszereket és kozmetika cikkeket. Nagy választék Houbigant, Caron, Chanel, Michel, Guerlin, Patou, Grolie, stb. gyártmányokban.

SALAMON MÓR
volt brassói gyógyszerész vezetése alatt
Strandolaj, strandcrém,
fürdősapkák legolcsóbb árban!

Hétről-hétre

London. — Mr. Butler, a külügyek államtitkára kijelentette az alsóházban, hogy a brit és francia kormányok között az egykori mufti szyriai tartózkodása ügyében tárgyalások folytak. — Ravensdale baroness házában tartott ülésen Sir Wyndham Deedes kijelentette, hogy nagyszámú emigránst engedjenek be Ausztriából Angliába. Az ülésen Harold Nicolson (akit mint író is ismernek) képviselő elnökölt. — A Keren Hajesod igazgatója, Leib Jaffe, az United Palestine Appeal megbízásából Kanadában volt propaganda uton. Most visszafelé utaztában Londonba érkezett. A kanadai turnéja az egyik tengerparttól a másikig terjedt. 18 várost látogatott meg, amelyből tíz helyen rádió által közvetített beszédet is tartott. 132.000 dollárt eredményezett az ut, ami azt jelenti, hogy 50 százalékkal emelkedett egy év alatt a bevétel, amelyet Kanadában értek. Amikor Ottawában tartózkodott, Lord Tweedsmuir kormányzó fogadta, aki nagy érdeklődést tanúsított a zsidó palesztinai megoldással kapcsolatban.

Prága. — Hodzsa Milan miniszterelnök fogadta Ernst Fischer, dr Angelo Goldstein és dr Chaim Kugel képviselőkkel álló deputációt, akikkel a zsidó kisebbség kérdéséről tárgyalt. A miniszterelnök és a zsidó képviselők között nincsen semmiféle ellentét. — Oscar Ascherman mérnököt, mint a Zsidó Párt megbízottját, a prágai városi tanács tagjává nevezték ki. — A Weinman és Pesek zsidó családok, akiknek nagyszabású készénybányái vannak Csehországban, eladták bányáikat egy nem-zsidó érdekeltségnek.

Plock. — Az itteni hitközség hétszázéves fennállását ünnepli. A Jiwa történelmi szakosztálya elhatározta, hogy három kötetes történelmi munkát fog kiadni, amely a pocki zsidóság történetét tárgyalja. S. Trunk szerkeszti és az első kötet nyomás alatt van.

New-York. — A jiddis hangosfilm „Ohne Heim” előkészületben van. Egy zsidó családról szól, amelyet a háború szele elkergetett otthonából, Alter Kacincze írta a szöveget, aki egy jiddis filmszaklap varsói kiadója. A rendező: Alexander Marten, a főszerepet Ida Kaminszky játssza. — Az Irwing-Plaza épületben New-Yorkban új zsidó színház indul meg az ősszel. A művészi részt Kurt Katsch vezeti, aki a berlini Kulturbund-beli működéséről ismert név.

Brüsszel. — Meiner Gross rabbi ideérkezett, hogy a KKL munkáját vallásos körben szervezze. A belga zsidó ifjúsági mozgalom évi konferenciája a nyugateurópai ifjúsági föderációk gyűlésévé szélesedett. Voltak ott francia, angol, holland-svájci képviselők. Központi irodát is létesítettek. Brüsszelben és Antwerpenben gyűlések voltak.

Jeruzsálem. — Öt zsidót a katonai bíróság elé állítottak, akiket arabok elleni támadással gyanúsítanak. Zion Marjuk-ot letartóztatták, akit azzal gyanúsítanak, hogy a Manche Jehuda negyedben július 5-én dobott bombát ő helyezte el. — Mendel Lichtenstein segédrendőrt (23 éves) Kfar Saba mellett orvul lelőtték. Lichtenstein Rypinből származik és 1935-ben vándorolt ki Palesztinába. — Egy teherautó, amely éppen katonákkal megrakottan, egy terrorista által folytatott harc után hazafelé tartott, aknára futott, amelynél egy katona meghalt és három súlyosan megsebesült. — A szamaritanusok papja panaszt tett Nablusban, a zsidó bombacserénylők ellen.

Varsó. — A kanadai bevándorlással kapcsolatban megállapították, hogy a kanadai konzul szigorúan felülvizsgálja, hogy vajon valóban földmunkával foglalkozik az illető család, amely bevándorlási engedélyt kér. Megbízható források szerint Lengyelországban 10.000 zsidó család él kizárólag földművelésből. — A lengyel belügyminiszter megtiltotta a földi nemzeti szocialista tartalmú kiadványoknak behozatalát, mivel azok a lakosság egy részét nyugtalanítják és a zsidók ellen izgatják. Ennek alapján a lodzi városi tanács a „Freie Presse” német lapnál házkutatást tartott és keresetek illegálisan behozott németországi uszító nyomtatványokat. Találtak is számos propaganda iratot, a német propaganda minisztérium kiadványait, többek között zsidóellenes mesékgyűjteményeket.

New-York. — Az Agudasz Harabonim felhívást intéz az osztrák zsidóság segélyezése érdekében, főleg a burgenlandi zsidóság támogatását szorgalmazza, mivel azok helyzete kétségbeesett.

Kényelmes Pensió!
Elsőrendű orl. kóser vendéglő és bodega!
Gelbstein-nál, București
Str. Azilul de Noapte 12. Telefon 51-2-39
Ücső és pontos kiszolgálás!

— **GURAHONTI ZSIDÓSÁG** az elmúlt szombatra vendégül látta **Mittelmann** Jakab-ot, az ardeali Mizrachit központ szervezeti elnökét, aki az ottani zsidóság meghívására a szombatot a helyiség zsidóságának körében töltötte. Szombat délelőtt a Polacsek-féle parkban, **Polacsek** Henrik hitközségi alelnök elnöklété mellett megbeszélést folytattak az ottani zsidóság vezetőivel, akik elhatározták, hogy lecsatlakoznak a nemzeti alapon álló vallásos mizrachizmushoz. **Mittelmann** Jakab az összegyűlt zsidó közösség előtt feltárta a zsidó nép nagy és súlyos problémáit. Rámutatott arra, hogy ma, amidőn minden nép revízió alá vette a zsidókérdést, egyetlen nép van még csak, mely vonakodik ezt megtenni — és ez a nép, mi zsidók vagyunk. Vázolta az okokat és körülményeket, amelyek a Mizrachit életre hívták, majd ismertette a szervezet feladatait, ideológiáját és célkitűzéseit, amelyek Palesztinában a nevelés és kolonizáció terén hatalmas eredményeket értek el. Feszült figyelemmel hallgatta Gurahont zsidósága a Mizrachit vezetőjének előadását, majd pedig az előadás után meleg ünneplésben részesítette. Szombat este megtartották az első gyűlést és megejtették a választást is. A választás eredménye a következő: Elnök **Hönig M.** Vilmos, hitközségi elnök, ügyvezető elnök: **Polacsek** Henrik hitk. alelnök. Alelnök: **Mózes Jicchak**, pénztárnok **Klausner Béla** és **Morski Beri**, ellenőr **Fuchs Sándor**, gazda **E. Kahan**, jegyző **Rotschild Ignátz**, kultur ref. **Polatsek Ignátz**, KKL biztos **Czeizler Rózsi**, KHJ biztos **Rotschild Albertné**, sékel és a Tora, v-avoda biztos **Hübschmann Emil**, ifjúsági ref. **Rotschild Bertl**. Választmány: **Rotschild Albert**, **Groszmann Henrik**, **Friedmann Mór**, **Wertzberger Móritz**, **Klein Vilmos**, **Neustadt Géza**, **Czeizler Sámuel**, **Ganc Lajos**, **Morski Zoltán**. A gurahontiak biztató kezdeményezése egy új zsidó munkaperiódusra bizonyítéka annak, hogy a Palesztinai munka megszünt párt és frakció kérdés lenni és minden zsidó kötelessége, hogy ezen munkából hathatós részt kérjen.

— **ERŐ, JÓKEDV, FRISSESÉG:**
VALÓDI DIANA.

— **Gyászünnepe volt Szerajevóban Slomo ben Joszef emlékére.** (Szerajevo). A napokban gyászünnepe volt, amelyen dr. Elchanan Eger, az N. Z. O. vezetője nagyszabású beszédet tartott. Erecről referált és mindenki a Slomo Ben Joszef felakasztásának hatása alatt állott. „A kétségbeesés stádiumába kerültünk és tisztán látszik a mandatárius hatalom brutalizálása. Sehol soha nem tenné meg a brit hatalom, hogy hagyja legyilkolni az embereket, csak épen Palesztinában. Legyünk mi zsidók erélyesek és erősek, hogy az eljövendő generációk ne tegyenek szemrehányásokat a mainak, akik gyávák voltak!”

— **Kegyeleti-album a Clujon létesítendő szeretet-ház javára.** A cluji orth. Chevra Kadisa szeretet-ház-bizottsága elhatározta, hogy a tehetetlen betegek és elagott emberek számára nyugodt otthonot biztosít azáltal, hogy a mánásturi zsidótemplom mellett telken szeretet-házat emel. Ezt a célt a bizottság úgy kívánja elérni, hogy az elhunytakról emlékalbumot ad ki a zsidó közösség részére. Az ebből eredő tiszta bevételből kívánja a szeretet-ház építési költségeit pótolni. Az albumban megőrizve lesznek az elhunyt neve, születési és elhalálozási dátuma, sírkövének fényképe, az elhunyt arcképe, rövid életrajza, hozzátartozói héber és polgári neve. Minden sírkő és név külön lapot kap az albumban, amely a kegyelet egyik impozáns művének ígérkezik. Érdeklődőnek a legnagyobb készséggel nyújt felvilágosítást a cluji „Chevra Kadisa” szeretet-ház bizottsága, str. T. G. Masaryk Nr. 9. Telefon 35-75.

„GRAFICA” ORADEA.

EGY ÚJ SZAKMA

Két barát találkozik egy kávéházban. Már rég nem látták egymást, ennél fogva élénken érdeklődnek egymás dolgai iránt.

— Was machst du? Wie gehts dir? Mit csinálsz? — kérdi az egyik.

Nagy lelkendezve mondja a másik:

— En a biztosítási szakmában dolgozom.

Mire az első elhuzza a száját:

— Biztosítás? Tul van zsufolva.

— Na ja, csakhogy én egy népszerű új üzletágban dolgozom.

— És pedig?

— En a biztosítók ellen biztosítok.

KORKÉP

A rabbinak tudomására jutott, hogy egyik vallásos zsidó utazó fia vétett az étkezési szabályok ellen és maga elé citálta.

— Azt hallom, — mondta neki — hogy te a vasuti étkezőben virstlit etted, igaz?

— Igaz, rabbi.

— Hát ez bűn. Tudnod kellett volna, hogy a vasuti étteremben a virstli tréfli.

— De rabbi — védekezett a fiatal ember — a virstli mind a két oldalán be van kötve, hát hogy kerülhet tréfli dolog a virstlibe?

GYASZ

Ehrenreicht mély gyászban megy az uccán, szembejön vele Klein és megkérdi:

— Frau Ehrenreich, csak nem halt meg a férje?

— Nem.

— Hát akkor miért hord gyászruhát?

— Tudja, az uram olyan rosszul bánik velem, hogy most újra gyászolni kezdem az első férjemet.

AMIN A FUHRER BOSSZANKODOTT

Schmelling, a németek Sámsonja, kikapott a boxmeccsen úgy, hogy kórházba kellett vigyék. És mit tesz a sors? Pont három zsidó orvos vette kezelés alá. Képzeltető a fajvédő német Sámsonnak és Hitlernek bosszankodása, aki legfőbb patrónusa a leboxolt hústömegnek.

EVIAN

Az eviani konferenciát méltán nevezhetik „jiddische aszife”-nek, zsidó konferenciának, mert úgy is végződött, ahogy a zsidó konferenciák szoktak. Elhatározták, hogy — egy újabb konferenciát fognak összehívni.

MIT ENGEDNEK KIVINNI A NÉMETEK

Egy bizonyos, hogy a németek egyetlen dolgot megengednek majd a zsidóknak, hogy magukkal vigyék.

— ? ...

A dalaszt...

AUSZTRIABAN

A legújabb statisztika szerint kétszáz ezer zsidó él Ausztriában. Ha egyáltalán életnek lehet nevezni azt, amit a zsidók most ott folytatnak.

VAN MIT KENNI...

Bécsben és Berlinben összekénik antiszemita jelszavakkal a házak falait. Nem is csoda. Nincsen mit kenjenek a kenyérre, hát valamit rákennek a falakra... Sajnos azonban, a zsidókat is megkenik.

MAJD HALLGATNI FOGUNK...

Azzal kapcsolatban, hogy az angol keresztény templomokban imádkoztak a német zsidók sorsának javulásáért, a következőket kell elmondjunk:

Négy chasszid zsidó találkozott és sóhajtozó beszélgettek a német zsidók tragikus helyzetéről. Azt mondja az egyik:

— Hát nem lehet ez ellen semmit se tenni? — válaszolja a másik.

— Mi mondtunk már értük tillemet — válaszolja a harmadik.

— Vajjon mit gondoltak a németek, hogy majd hallgatni fogunk? — volt a negyedik, válassza.

Valahogy így csinálnak az angolok is...

Az ardeali zsidóság legkedveltebb találkozó helye Bucureștiben
KATZ orth. restaurant
București, str. Carol 32, I. emelet

BUN DE IMPRIMAT.